

ဒစ်ဂျစ်တယ်ငွေကြေးအသိပညာ-ဝမ်းနဲ့အိုဝမ်းနဲ့ သင်တန်းပံ့ပိုးသူ လက်စွဲလမ်းညွှန် ခန့်မှန်းကြာချိန် (၁နာရီ)

Developed by

Funded by

Livelihoods and Food Security Fund

managed by UNOPS

Impact Capital
for Development

LIFT

ကျွန်ုပ်တို့အနေဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံရှိ ကျေးလက်ဒေသမှ ဆင်းရဲနွမ်းပါးသူများ၏ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှု နှင့် စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံမှုတို့ ပိုမို တိုးတက်ကောင်းမွန်လာစေရေးအတွက် စေတနာဖြင့် ထည့်ဝင် လှူဒါန်းခဲ့ကြသည့် ဩစတြေးလျ၊ ကနေဒါ၊ ဥရောပ သမဂ္ဂ၊ နယူးဇီလန်၊ နော်ဝေး၊ ဆွစ်ဇာလန်၊ ယူနိုက်တက်ကင်းဒမ်း နှင့် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုတို့မှ အစိုးရများအား ကျေးဇူး ဥပကာရတင်ရှိပါသည်။ ၎င်းတို့၏ ကူညီပံ့ပိုးမှုများအား အသက်မွေး ဝမ်းကျောင်းမှု နှင့် စားနပ်ရိက္ခာ ဖူလုံရေးရန်ပုံငွေ (LIFT)မှ ကျေးဇူးတင်စွာဖြင့် မှတ်တမ်းတင်အပ်ပါသည်။

ဤ အစီရင်ခံစာ ကို ဩစတြေးလျ၊ ကနေဒါ၊ ဥရောပ သမဂ္ဂ၊ နယူး ဇီလန်၊ နော်ဝေး၊ ဆွစ်ဇာလန်၊ ယူနိုက်တက် ကင်းဒမ်း နှင့် အမေရိကန် ပြည်ထောင်စုတို့၏ ဘဏ္ဍာရေး အထောက်အပံ့ဖြင့် ရေးသား ပြုစု ထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဤအစီရင်ခံစာတွင် ရေးသားဖော်ပြ ထားသော အမြင်များသည် LIFTတွင် ထည့်ဝင် လှူဒါန်းထားကြသည့် အလှူရှင်များ၏ တရားဝင် အမြင်များဟု ထင်မြင်ယူဆခြင်း မပြုစေလိုပါ။

UNCDF

အသုံးပြုထားသော အမည်ခေါ်ဆိုမှုများနှင့် ဤထုတ်ဝေမှုတွင်ပါရှိသော မြေပုံများနှင့် ဂရပ်များပေါ်ရှိအကြောင်း အရာများသည် ကုလသမဂ္ဂ အရင်းအနှီး ဖွံ့ဖြိုးရေး ရန်ပုံငွေအဖွဲ့ (သို့) ကုလသမဂ္ဂအတွင်းရေးမှူးချုပ်ရုံး (သို့) ဆက်စပ်အဖွဲ့အစည်းများ (သို့) အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများနှင့် တရားဝင်ဆက်စပ်သော နိုင်ငံ၊ နယ်မြေ၊ မြို့ နှင့် ၎င်း၏ အာဏာပိုင်များ၊ နယ်နိမိတ် မျဉ်းများနှင့် သက်ဆိုင်သည့် မည်သည့်သဘောထားကိုမဆို ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခြင်း မဟုတ်ပါ။

မာတိကာ

သင်ခန်းစာမိတ်ဆက် 5

    သင်တန်းမိတ်ဆက် 5

    ThitsaWorks အကြောင်း..... 5

    Digital Financial Literacy ဆိုတာဘာလဲ 6

    အားလုံးပါဝင်သောငွေကြေးစနစ် 6

သင်ခန်းစာ (၁) ဒစ်ဂျစ်တယ် အသိပညာ 9

    သင်ခန်းစာရည်ရွယ်ချက် 9

    အဓိကပါဝင်ရမည့်အချက်များ..... 9

    (၁.၁) PIN နှင့် OTP ဆိုတာဘာလဲ 9

    (၁.၂) ဖုန်းဆင်းမိကတ် ဆိုတာဘာလဲ 10

    (၁.၃) QR Code (ကျူအာကုဒ်) ဆိုတာဘာလဲ 10

    လေ့ကျင့်ခန်း 11

    လေ့ကျင့်ခန်း အဖြေနှင့် ရှင်းလင်းချက်များ 11

သင်ခန်းစာ (၂) ငွေကြေး အသိပညာ 13

    သင်ခန်းစာရည်ရွယ်ချက် 13

    အဓိကပါဝင်ရမည့်အချက်များ..... 13

    (၂.၁) ငွေကြေးစုဆောင်းခြင်း 13

    (၂.၂) အန္တရာယ်ကင်းတဲ့ ချေးငွေ 14

    (၂.၃) အတီအမ် (ATM) ဆိုတာဘာလဲ 15

    လေ့ကျင့်ခန်း 15

    လေ့ကျင့်ခန်း အဖြေနှင့် ရှင်းလင်းချက်များ 15

သင်ခန်းစာ (၃) ငွေကြေး အသိပညာ 18

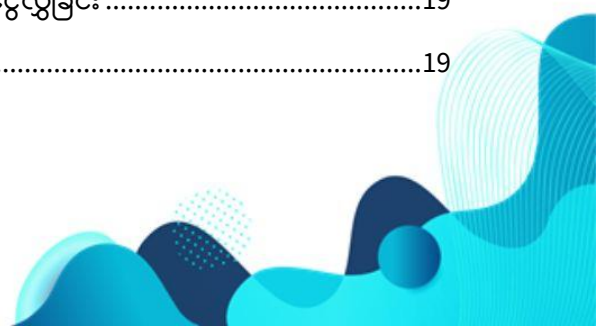
    သင်ခန်းစာရည်ရွယ်ချက် 18

    အဓိကပါဝင်ရမည့်အချက်များ..... 18

    (၃.၁) ဒစ်ဂျစ်တယ်နည်းအရ ငွေလွှဲခြင်း..... 18

    (၃.၂) တစ်ကိုယ်ရည်သုံး ငွေကြေးကိစ္စများအတွက် လူအချင်းချင်းကြား ငွေလွှဲခြင်း 19

    (၃.၃) ဒစ်ဂျစ်တယ်နည်းလမ်းဖြင့် ငွေချေးဝန်ဆောင်မှု 19

(၃.၄) ဒစ်ဂျစ်တယ်နည်းလမ်းဖြင့် ချေးငွေပြန်လည်ပေးဆပ်ခြင်း.....20

(၃.၅) မိုဘိုင်းလ်ဝေါလက်အကောင့်မှတစ်ဆင့် ငွေလွှဲခြင်းနှင့် ကိုယ်စားလှယ်မှတစ်ဆင့် ငွေလွှဲခြင်း.....21

လေ့ကျင့်ခန်း 24

လေ့ကျင့်ခန်း အဖြေနှင့် ရှင်းလင်းချက်များ 24

သင်တန်းမိတ်ဆက်

သင်ခန်းစာမိတ်ဆက်

- သင်တန်းမိတ်ဆက်
- ThitsaWorks အကြောင်း
- Digital Financial Literacy ဆိုတာ ဘာလဲ
- အားလုံးပါဝင်သောငွေကြေးစနစ်ဆိုတာ ဘာလဲ

သင်တန်းမိတ်ဆက်

- ❑ FIAM (Financial Inclusion and Agricultural Market Support Project) ပရောဂျက်အား UNCDF နှင့် LIFT အဖွဲ့အစည်းတို့မှ ထောက်ပံ့ပေးထားသည်။
- ❑ ပရောဂျက်အချိန်ကာလမှာ ၂၀၂၂ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလမှ ၂၀၂၃ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလအထိ ဖြစ်ပါသည်။
- ❑ မြန်မာနိုင်ငံရှိ ဒစ်ဂျစ်တယ်ငွေကြေးဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းတွင် ပါဝင်လုပ်ကိုင်နေသူများ၊ MFI ဝန်ထမ်းများနှင့် MFI အသင်းသားများ၊ ကျေးလက်နေ ဝင်ငွေနည်းပြည်သူများ - အထူးသဖြင့် အမျိုးသမီးများ၊ စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်နေကြသူများကို အခြေခံ ဒစ်ဂျစ်တယ်ငွေကြေးအသိပညာပေးခြင်းဖြင့် မိမိတို့၏ သက်မွေးမှု လုပ်ငန်းခွင်များတွင် ဒစ်ဂျစ်တယ်ငွေပေးချေခြင်းဝန်ဆောင်မှုများကို လက်တွေ့အသုံးချနိုင်စေခြင်းဖြင့် လုပ်ငန်းများ ပိုမို အဆင်ပြေ ချောမွေ့စေရန် ရည်ရွယ်ပါသည်။

ThitsaWorks အကြောင်း

- ❑ ယခု သင်ခန်းစာကို ငွေကြေးနည်းပညာ (ဖင်န့်တက်ခ် - FinTech) ကုမ္ပဏီတစ်ခုဖြစ်သော ThitsaWorks မှ စီစဉ် ရေးဆွဲထားပါသည်။
  - ❑ ThitsaWorks သည် ငွေရေးကြေးရေးအဖွဲ့အစည်းများနှင့် အခြားသောအဖွဲ့အစည်းများအား ဒစ်ဂျစ်တယ်အသွင် ကူးပြောင်းရေးနှင့် ဒစ်ဂျစ်တယ်ငွေကြေးအသိပညာအရည်အချင်းများ မြှင့်တင်ရာတွင် ပိုမို ချောမွေ့ မြန်ဆန်စေရန် အောက်ပါ အဓိက လုပ်ငန်းစဉ် (၄) ခုဖြင့် နည်းပညာဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှုပေးလျက်ရှိပါသည်။
- Digitize**   ငွေရေးကြေးရေးလုပ်ငန်းများ ဒစ်ဂျစ်တယ်လမ်းကြောင်း ကူးပြောင်းနိုင်ရန် Core Banking System ဝန်ဆောင်မှုပေးခြင်း။
- Payments**   အဖွဲ့အစည်းများ အချင်းချင်းကြား အကန့်အသတ် နည်းနိုင်သမျှ နည်းနည်းဖြင့် အချိန်နှင့် တပြေးညီ ငွေကြေးကိစ္စရပ်များ အပြန်အလှန် ချိတ်ဆက် ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် ကြားခံပလက်ဖောင်းစနစ်နှင့် ငွေပေးချေမှုစနစ် ဝန်ဆောင်မှုပေးခြင်း။
- Insight**   အချက်အလက်အခြေခံ ပလက်ဖောင်းဖြစ်သော Microfinance Credit Information Exchange (MCIX) ဝန်ဆောင်မှုပေးခြင်း။

Access အဖွဲ့အစည်း အသီးသီး၏ Financial Inclusion အား အကောင်အထည် ဖော်ရာတွင် အဓိကဖြစ်သည့် ငွေကြေးနည်းပညာကို သုံးစွဲနိုင်စေရန်အတွက် ဒစ်ဂျစ်တယ် ငွေကြေးအသိပညာပေးခြင်း။

Digital Financial Literacy ဆိုတာဘာလဲ

Literacy = ဘာသာရပ် တစ်ခုခု (သို့မဟုတ်) ပညာရပ်နယ်ပယ် တစ်ခုခုတွင် ကောင်းစွာ သိရှိ နားလည်ခြင်းကို “Literacy” ဟု ခေါ်သည်။ (ဥပမာ - ကွန်ပျူတာပညာ တတ်မြောက်ခြင်း)

Digital = သတင်းအချက်အလက်များကို အီလက်ထရောနစ်ပုံစံဖြင့် သယ်ယူပို့ဆောင်နိုင်ရန် ကွန်ပျူတာ (သို့မဟုတ်) အခြား အီလက်ထရောနစ်ပစ္စည်း တစ်ခုခုကို အသုံးပြုရသော နည်းပညာဖြစ်သည်။

Financial = ငွေကြေး (သို့မဟုတ်) ငွေကြေး စီမံခန့်ခွဲမှုနှင့်ပတ်သက်သော အကြောင်းအရာများဖြစ်သည်။

Digital Financial Literacy (ဒစ်ဂျစ်တယ်ငွေကြေးဆိုင်ရာအသိပညာပေး) ဆိုသည်မှာ ဒစ်ဂျစ်တယ်နှင့် ငွေကြေးဆိုင်ရာ ပညာပေးများ ပေါင်းစပ်ထားသော ကဏ္ဍစုံပါဝင်သည့် ယူဆချက်တစ်ခု (**multi-dimensional concept**) ဖြစ်ပါသည်။

ဒစ်ဂျစ်တယ် ငွေကြေးဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှုများကို လုံခြုံစွာ အသုံးပြုနိုင်သည့် အသိပညာ၊ အရည်အသွေး၊ ယုံကြည်ချက်နှင့် စွမ်းဆောင်ရည်များကို လေ့လာသင်ယူခြင်းဖြစ်သည်။

ဒစ်ဂျစ်တယ်ငွေကြေးဆိုင်ရာအသိပညာပေး = ဒစ်ဂျစ်တယ်ဆိုင်ရာ ပညာပေး + ငွေကြေးဆိုင်ရာ ပညာပေး

Digital Financial Literacy = Digital Literacy + Financial Literacy

အောက်ပါအကြောင်းများကြောင့် ဒစ်ဂျစ်တယ်ငွေကြေးအသိပညာပေးခြင်းက လိုအပ်ပါသည်။

- မိုဘိုင်းလ်/ ဒစ်ဂျစ်တယ်ငွေကြေးဝန်ဆောင်မှု (Digital Financial Services- DFS) များကို ကမ္ဘာ့လူဦးရေ ၆၀% မှ သုံးစွဲနိုင်စွမ်းရှိခြင်း
- မြန်မာနိုင်ငံတွင် အရွယ်ရောက်ပြီးသူ ၁၀ ယောက်အနက် ၃ ယောက် (၂၉%) မှာ မိုဘိုင်းလ်/DFS များ အကြောင်းကို သိရှိခြင်း
- ဒစ်ဂျစ်တယ် ငွေကြေးဆိုင်ရာ ကျွမ်းကျင်မှုမှာ အရေးကြီးလာခြင်း
- ယနေ့ အွန်လိုင်းပေါ်တွင် ဖြစ်နေသော ငွေကြေး လိမ်လည်မှုများကို ရှောင်ရှားနိုင်ရန် အသိပညာပေး သင်တန်းများ အထူးလိုအပ်ခြင်း

အားလုံးပါဝင်သောငွေကြေးစနစ်

□ **အားလုံးပါဝင်သော ငွေကြေးစနစ် (Financial Inclusion)** ဆိုသည်မှာ ကမ္ဘာ့လူဦးရေ၏ အရေအတွက် အများစုအနေနှင့် နေ့စဉ် ငွေကြေးဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှုများကို လွယ်ကူသက်သာစွာရရှိနိုင်ရန် ဝိုင်းဝန်း ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ထားသော စနစ်ဖြစ်သည်။

- ❑ ဒစ်ဂျစ်တယ်ငွေလွှဲခြင်း (Digital Cash Transfer) ကဲ့သို့သော ငွေကြေးဆိုင်ရာနည်းပညာများ တိုးတက်လာမှုသည် အားလုံးပါဝင်သော ငွေကြေးစနစ်ကို ရရှိနိုင်ရန် အဓိကအထောက်အပံ့ဖြစ်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံရှိ အားလုံးပါဝင်သော ငွေကြေးစနစ်အတွက်

- ဒစ်ဂျစ်တယ် ငွေကြေးဆိုင်ရာအသိပညာ မရှိခြင်း
- ဒစ်ဂျစ်တယ် ငွေကြေးဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များ မရရှိခြင်း
- ငွေကြေးဆိုင်ရာ အရင်းအနှီး အထောက်အပံ့များ မရရှိခြင်း
- မိုဘိုင်းလ်ငွေရေးကြေးရေး ဝန်ဆောင်မှုများ အသုံးမပြုနိုင်ခြင်း စသည့်အချက်များက အဟန့်အတားဖြစ်နေစေပြီး

တစ်ဖက်မှာတော့

- မိုဘိုင်းလ်ငွေရေးကြေးရေးဝန်ဆောင်မှု အသုံးပြုမှု များလာတာနှင့်အမျှ ဒစ်ဂျစ်တယ်ကိုယ်ရေး အချက်အလက်ဆိုင်ရာ လုံခြုံရေးအတွက် အန္တရာယ်ပိုများလာပါသည်။ (ဥပမာ - ဘဏ်/ဆိုရှယ်မီဒီယာ အကောင့်များ အဟက်ခံရခြင်း၊ အွန်လိုင်းငွေလွှဲရာတွင် လိမ်လည်ခံရခြင်း၊ ဆိုရှယ်မီဒီယာတွင် လိမ်လည်ခြင်း၊ ဘဏ်စာအုပ် (သို့မဟုတ်) အေတီအမ်ကတ်များ အခိုးခံရပြီး ပိုက်ဆံများ ထုတ်ယူခံရခြင်း)

ထို့ကြောင့် ဒစ်ဂျစ်တယ် ငွေကြေးဆိုင်ရာ အသိပညာ (Digital Financial Literacy- DFL) ကို လေ့လာခြင်းသည် အချက်အလက်များ၏ လုံခြုံရေးအကြောင်း ပိုမို နားလည်လာစေနိုင်ပြီး ကြုံတွေ့လာနိုင်မည့် အန္တရာယ်များကို ကြိုတင်ရှောင်ရှားနိုင်စေသည်။

ထို့ကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံတွင် အားလုံးပါဝင်သော ငွေကြေးစနစ် (Financial inclusion) ပေါ်ပေါက်လာရန် အတွက် စတင်အသုံးပြုရန် အခက်အခဲဖြစ်နေသူများအတွက် အဟန့်အတားများ ကျော်လွှားနိုင်ရန်အတွက် ဖြစ်စေ၊ လက်ရှိအသုံးပြုနေသူများအနေဖြင့် အန္တရာယ်ကင်းစွာ အသုံးချနိုင်စေရေးအတွက်ဖြစ်စေ “ဒစ်ဂျစ်တယ် ငွေကြေးဆိုင်ရာ အသိပညာပေးခြင်း (DFL)” သည် အရေးကြီးသော အခန်းကဏ္ဍတစ်ခုအဖြစ်ပါဝင်နေပါသည်။

သင်ခန်းစာ (၁)

ဒစ်ဂျစ်တယ် အသိပညာ

သင်ခန်းစာ (၁) ဒစ်ဂျစ်တယ် အသိပညာ

(၁.၁) PIN နှင့် OTP ဆိုတာဘာလဲ

(၁.၂) ဖုန်းဆင်းမိကတ် ဆိုတာဘာလဲ

(၁.၃) QR Code (ကျူအာကုဒ်) ဆိုတာဘာလဲ

သင်ခန်းစာရည်ရွယ်ချက်

- မိုဘိုင်းလ်ဝေါလက် အပလီကေးရှင်းကို ဒေါင်းလုတ်ဆွဲနည်း၊ အကောင့် ဘယ်လိုဖွင့်နည်းတို့ သိရှိစေရန်။
- PIN နဲ့ တစ်ခါသုံးစကားဝှက်အကြောင်းနှင့် သတင်းမှန်/ သတင်းမှား ခွဲခြားခြင်းနှင့် လိမ်လည်တတ်တဲ့ပုံစံတွေ သိရှိသတိထားမိစေပြီး ကိုယ့်ရဲ့ ကိုယ်ရေးအချက်အလက်လုံခြုံရေးကို ဂရုစိုက်တတ်လာစေရန်။
- မိုဘိုင်းလ်ဝေါလက်အကောင့်အတွက် အရေးပါသော ဖုန်းဆင်းမိကတ်အကြောင်းနှင့် QR Code (ကျူအာကုဒ်) ဆိုတာဘာလဲသိရှိစေရန်။

အဓိကပါဝင်ရမည့်အချက်များ

- OTP နဲ့ PIN ရဲ့ ကွာခြားချက်။
- လုံခြုံရေးကို သတိထားရန်၊ သတင်းမှန်/မှား ဘယ်လိုခွဲမလဲ။
- လိမ်လည်တဲ့ပုံစံတွေနဲ့ ဘယ်လိုကာကွယ်ရမလဲ။
- မိုဘိုင်းလ်ဝေါလက်အကောင့်များအတွက် ဖုန်းဆင်းမိကတ်ရဲ့ အရေးပါပုံ။
- ကျူအာကုတ်အကြောင်း။

(၁.၁) PIN နှင့် OTP ဆိုတာဘာလဲ

PIN

- PIN ဆိုတာ Personal Identification Number ရဲ့ အတိုကောက်ပါ။
- ကိုယ့်ရဲ့ မိုဘိုင်းလ်ဝေါလက်အကောင့်မှာ လုံခြုံရေးအတွက် ကိုယ်က သတ်မှတ်ပေးထားရတဲ့ လျှို့ဝှက်နံပါတ်တစ်ခုပါ။
- ကိုယ်သုံးတဲ့ အမျိုးအစားပေါ်မူတည်ပြီး ၈ နှစ် ၄ လုံး ဒါမှမဟုတ် ၆ လုံးဖြစ်နိုင်ပါတယ်။
- ကိုယ့်အတွက် မှတ်ရတာလွယ်ပြီး တခြားသူတွေခန်းမှန်းလို့မလွယ်တဲ့ နံပါတ်မျိုးဖြစ်သင့်ပါတယ်။ “၁၂၃၄” လိုမျိုး ခန့်မှန်းရလွယ်တဲ့ PIN နံပါတ်တွေ မထားသင့်ပါဘူး။
- ကိုယ့်ရဲ့ ငွေကြေးဆိုင်ရာ ဒါမှမဟုတ် ကိုယ်ရေးအချက်အလက်ဆိုင်ရာ လုံခြုံရေးနဲ့ သက်ဆိုင်တာ ဖြစ်တဲ့အတွက် တခြားသူတွေမသိစေရအောင် ကိုယ့် PIN နံပါတ်ရဲ့ လုံခြုံရေးကို အထူးဂရုစိုက်ရပါမယ်။

တစ်ခါသုံးစကားဝှက်(OTP)

- OTP ဆိုတာကတော့ တစ်ခါသုံးစကားဝှက် (One Time Password) ဖြစ်ပါတယ်။

- မိုဘိုင်းလ်ဝေါလက်အကောင့်ဖွင့်တဲ့အချိန်က ဖြည့်ထားတဲ့ အချက်အလက်တွေကို အတည်ပြုပေးဖို့နဲ့ ကိုယ့်ရဲ့ဖုန်း ဟုတ်မဟုတ် အတည်ပြုပေးဖို့အတွက် OTP ကို မက်ဆေ့ချ်အနေနဲ့ ပို့ပေးတာဖြစ်ပါတယ်။
- မိုဘိုင်းလ်ဝေါလက်အကောင့်ထဲစတင် ဝင်ရောက်ရာမှာနဲ့ ကိုယ့်ရဲ့မိုဘိုင်းလ်ဝေါလက်အကောင့်ကနေ ငွေကြေးကိစ္စ တစ်ခုတရားဆောင်ရွက်တာတွေအတွက် တစ်ကြိမ်ပဲ သုံးလို့ရတဲ့ပတ်စ်ဝေါ့ ဖြစ်ပါတယ်။
- သူက လွယ်လွယ်ပြောရရင် သတ်မှတ်ထားတဲ့အချိန်တစ်ခုအတွင်းမှာပဲ အသုံးပြုရပါတယ်။
- သတ်မှတ်ထားတဲ့အချိန်ကုန်ရင်တော့ OTP အသစ်ကို ထပ်တောင်းဖို့လိုပါတယ်။
- OTP က ကိုယ်နဲ့ပဲ သက်ဆိုင်တာမို့ ဘယ်သူ့ကိုမှ ပြောပြလို့မဖြစ်ပါဘူး။

*** OTP က မိုဘိုင်းလ်ဝေါလက်အဖွဲ့အစည်းက ကိုယ့်ရဲ့ဖုန်းနံပါတ်ဆီကို အတည်ပြုဖို့ ပို့တဲ့ တစ်ခါသုံး နံပါတ်ဖြစ်ပြီး PIN ကတော့ ကိုယ့်ရဲ့ မိုဘိုင်းလ်ဝေါလက်အကောင့်ကို အသုံးပြုဖို့ ဝင်ရတဲ့ ကိုယ်ပိုင် စကားဝှက်နံပါတ်ဖြစ်ပါတယ်။ ***

(၁.၂) ဖုန်းဆင်းမိကတ် ဆိုတာဘာလဲ

- ကိုယ့်ဖုန်းထဲမှာ သုံးနေတဲ့ မိုဘိုင်းလ်ဆင်းမိကတ် (Sim Card) အကြောင်းလဲ သိဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။ ကိုယ့်ရဲ့ဖုန်းထဲ ဆင်းမိကတ် ဘယ်လိုထည့်မလဲ။
- ဖုန်းတွေက အမျိုးအစားမျိုးစုံဆိုတော့ ဖုန်းတစ်လုံးနဲ့တစ်လုံး လုပ်ပုံလုပ်နည်းတွေ တူချင်မှတူမှာပါ။ တစ်ချို့ဖုန်းတွေက ဆင်းမိကတ်ကို ဘယ်ဘက်အပေါ်နားလေးက ခလုတ်လေးကို အချွန်လေးနဲ့ ဖိပြီးထည့်ရတယ်။ တစ်ချို့ဖုန်းတွေမှာ ညာဘက်မှာ ထည့်ရတယ်။
- တစ်ချို့ဖုန်းတွေကျပြန်တော့ ဖုန်းနောက်က အဖုံးကို ခွာပြီး ထည့်ရတယ်။ ဒီတော့ ဖုန်းရဲ့ဘေးဘက်၊ အောက်ဘက် တွေကို သေသေချာချာ ရှာကြည့်ရင်တော့ ဆင်းမိကတ်ထည့်လို့ရမယ့်နေရာရှာတွေ့မှာပါ။

သေချာသွားအောင် ပုံလေးတွေနဲ့ ကြည့်ကြမယ်။

*** အရေးကြီးတာတစ်ခုက မိုဘိုင်းလ်ဝေါလက်အကောင့်ဖွင့်ထားတဲ့ ဆင်းမိကတ် ပျောက်သွားတယ်၊ ပျက်သွားတယ်၊ အခိုးခံရတယ်ဆိုတာနဲ့ သက်ဆိုင်ရာ မိုဘိုင်းလ်ဝေါလက်ဝန်ဆောင်မှု ကုမ္ပဏီကို ချက်ချင်းဆက်သွယ်ပြီး ကိုယ့်ရဲ့အကောင့်ကို ယာယီပိတ်ခိုင်းထားရပါမယ်။ မိုဘိုင်းလ်ဖုန်းကုမ္ပဏီမှာလည်း ကိုယ့်ဖုန်းနံပါတ်နဲ့ ဆင်းမိကတ်အသစ်ပြန်လျှောက်လို့ရပါတယ်။ ***

(၁.၃) QR Code (ကျူအာကုဒ်) ဆိုတာဘာလဲ

- တစ်ချို့ဈေးဆိုင်တွေ၊ စားသောက်ဆိုင်တွေမှာ အဖြူအမည်းရောထားတဲ့ အကွက်လေးတွေ တွေ့ဖူးကြမှာပါ။ အဲ့ဒါကို ကျူအာကုဒ် (QR Code - Quick Response Code) လို့ခေါ်ပါတယ်။
- ကုန်ပစ္စည်းအကြောင်း၊ ကိုယ်ရေးအချက်အလက်စတဲ့ အကြောင်းအရာတစ်ခုခုနဲ့ သက်ဆိုင်တဲ့ အချက်အလက်များကို QR Code အဖြစ် ပြောင်းလဲသိမ်းဆည်းထားတာဖြစ်ပါတယ်။ စက်ကိရိယာတစ်ခုခုနဲ့ စကန်ဖတ်လိုက်တာနဲ့ သက်ဆိုင်ရာ အချက်အလက်တွေနဲ့ ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်နိုင်မှာဖြစ်ပါတယ်။
- QR Code အမှတ်အသား ပြထားတဲ့ ဆိုင်တွေမှာဆိုရင် ငွေသားကိုင်စရာမလိုဘဲ ကိုယ့်ရဲ့ မိုဘိုင်းလ်ဝေါလက်ကနေတစ်ဆင့် ဆိုင်က QR Code ကို စကင်(န်) scan လုပ်ပြီး ငွေရှင်းလို့ရပါတယ်။

ကိုယ့်ရဲ့ မိုဘိုင်းလ်ဝေါလက်အကောင့်အတွက်လဲ ကိုယ်ပိုင် QR code ရှိပါတယ်။

QR code နဲ့ ဘယ်လို ငွေပေးချေ၊ ငွေလက်ခံရမလဲဆိုတာ ဥပမာအနေနဲ့ ပြောပြပါမယ်။

- ပထမဦးဆုံး ကိုယ့်ရဲ့ မိုဘိုင်းလ်ဝေါလက်ကို ဖွင့်ပြီး စကန် (Scan) ဆိုတဲ့နေရာကို နှိပ်ပါ။
- ပြီးရင် ကိုယ်ငွေပေးချေမယ့် ဆိုင်ရဲ့ QR code ကို စကန်ဖတ်လိုက်ရုံပါပဲ။
- ငွေလက်ခံဖို့အတွက်ဆိုရင်တော့ ငွေလက်ခံဆိုတဲ့နေရာကို နှိပ်လိုက်ပါ။

ငွေပေးချေမယ့်သူကို ကိုယ့်ရဲ့ QR code လေးပြလိုက်ပြီး ငွေလက်ခံလို့ရပါတယ်။

လေ့ကျင့်ခန်း

၁။ အိုတီပီ (OTP) ဆိုတာ တစ်ကြိမ်ပဲသုံးရတဲ့ စကားဝှက်ဖြစ်တယ်။ (မှန်/မှား)

၂။ မိုဘိုင်းလ်ဝေါလက်ဖွင့်ထားတဲ့ ဖုန်းပျောက်သွားရင် ဝန်ဆောင်မှုကုမ္ပဏီကို ချက်ချင်းဖုန်းဆက်အကြောင်းကြားရမယ်။ (မှန်/မှား)

၃။ မိုဘိုင်းလ်ဝေါလက်တွေမှာ ကျူးအာကုတ်နဲ့ ငွေရှင်းလို့ရတယ်။ (မှန်/မှား)

လေ့ကျင့်ခန်း အဖြေနှင့် ရှင်းလင်းချက်များ

၁။ အိုတီပီ (OTP) ဆိုတာ တစ်ကြိမ်ပဲသုံးရတဲ့ စကားဝှက်ဖြစ်တယ်။

အဖြေမှန်။ ။ မှန်

ရှင်းလင်းချက်။ ။ အိုတီပီဆိုတာ ငွေကြေးကိစ္စဆောင်ရွက်တာတွေ၊ လုံခြုံရေး ပတ်စ်ဝတ်ပြောင်းတာတွေလုပ်တဲ့အချိန်မှာ ဝေါလက်အကောင့်ဖွင့်ထားတဲ့ ဖုန်းနံပါတ်ကတစ်ဆင့် ကိုယ်တိုင် ဆောင်ရွက်နေခြင်း ဟုတ်/မဟုတ်ကို သက်ဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှုကုမ္ပဏီက စစ်ဆေးတဲ့အနေနဲ့ ပို့တဲ့ လျှို့ဝှက်နံပါတ်ဖြစ်ပြီး သတ်မှတ်ထားတဲ့ အချိန်အတွင်းမှာ တစ်ကြိမ်တစ်ခါပဲ အသုံးပြုရပါတယ်။

၂။ မိုဘိုင်းလ်ဝေါလက်ဖွင့်ထားတဲ့ ဖုန်းပျောက်သွားရင် ဝန်ဆောင်မှုကုမ္ပဏီကို ချက်ချင်းဖုန်းဆက်အကြောင်းကြားရမယ်။

အဖြေမှန်။ ။ မှန်

ဝေါလက်အကောင့်ဖွင့်ထားတဲ့ ဖုန်းပျောက်သွားရင် အကောင့်ထဲက ငွေတွေ ခိုးထုတ်သွားနိုင်တာကြောင့် ဝေါလက်ဝန်ဆောင်မှုကုမ္ပဏီကို ချက်ချင်း ဖုန်းဆက်အကြောင်းကြားပြီး အကောင့်ကို ယာယီ ပိတ်ခိုင်းထားရပါမယ်။

၃။ မိုဘိုင်းလ်ဝေါလက်တွေမှာ ကျူးအာကုတ်နဲ့ ငွေရှင်းလို့မရနိုင်ပါဘူး။

အဖြေမှန်။ ။ မှား

ရှင်းလင်းချက်။ ။ မိုဘိုင်းလ်ဝေါလက်တွေမှာပါဝင်တဲ့ ကျူးအာကုတ်ကို စကန်ဖတ်ပြီး အလွယ်တကူ ငွေရှင်းလို့ရပါတယ်။

သင်ခန်းစာ (၂) ငွေကြေး အသိပညာ

သင်ခန်းစာ (၂) ငွေကြေး အသိပညာ

(၂.၁) ငွေကြေးစုဆောင်းခြင်း

(၂.၂) အန္တရာယ်ကင်းတဲ့ ချေးငွေ

(၂.၃) အေတီအမ် (ATM) ဆိုတာဘာလဲ

သင်ခန်းစာရည်ရွယ်ချက်

- ငွေစုဆောင်းသည့် အလေ့အကျင့်ကောင်းများ တည်ဆောက်တတ်စေရန်နှင့် ငွေကို စနစ်တကျစုဆောင်းတတ်စေရန်။
- ချေးငွေအမျိုးအစားများကို သိရှိစေရန်နှင့် အကြွေးဆိုး၊ အကြွေးကောင်းကို ခွဲခြားတတ်စေရန်။
- အေတီအမ် (ATM) အလုပ်လုပ်ပုံကို သိရှိစေရန်။

အဓိကပါဝင်ရမည့်အချက်များ

- ငွေစုဆောင်းနည်း ၅၀/၃၀/၂၀ နည်းလမ်း။
- ချေးငွေမယူခင် ကြိုတင်စဉ်းစားထားရမည့်အချက်များ။

(၂.၁) ငွေကြေးစုဆောင်းခြင်း

ငွေကြေးစုဆောင်းတယ်ဆိုတာက ကိုယ့်ရဲ့ ဝင်ငွေတွေကို အနာဂတ်အတွက် စုဆောင်းတာကို ပြောတာဖြစ်ပါတယ်။ အဲ့လို စုဆောင်းထားမှသာ နောင်ရေးအတွက် စိတ်အေးရမှာ ဖြစ်သလို အရေးပေါ်အခြေအနေတစ်ခုခု ကြုံလာရရင်လည်း အသုံးဝင်မှာပါ။ ကိုယ့်ရဲ့ ဝင်ငွေနည်းတာ၊ များတာကို စဉ်းစားမနေဘဲ ကိုယ်စုဆောင်းနိုင်သလောက် ပမာဏကစပြီး စုဆောင်းရမှာပါ။ စုဆောင်းတဲ့အခါမှာလဲ အရေးပေါ်ငွေ၊ တစ်ခုခုကိုဝယ်ဖို့ ရည်မှန်းထားတဲ့ ငွေ၊ သားသမီးပညာရေးငွေ စသဖြင့် ခေါင်းစဉ်ခွဲပြီး ရည်မှန်းချက်နဲ့စုတာက ပိုပြီးစုဆောင်းမိစေပါတယ်။

ကမ္ဘာမှာ ကျော်ကြားတဲ့ စုဆောင်းနည်းကတော့ ၅၀/၃၀/၂၀ နည်းလမ်းပါ။ ကိုယ့်ဝင်ငွေရဲ့ ၅၀% ကို လိုအပ်တာတွေအတွက်သုံးပါ။ ၃၀% ကို လိုချင်တာ အတွက် သုံးပါ။ ကျန်တဲ့ ၂၀% ကို စုပါ။ ဒီနည်းလမ်းကို အခြေခံပြီး ကိုယ်နဲ့ကိုက်ညီသလို လိုတိုး ပိုလျှော့လုပ်ပြီး ကိုယ့်ဝင်ငွေကို စီမံခန့်ခွဲကြည့်နိုင်ပါတယ်။ နောက်နည်းလမ်းတစ်ခုကတော့ ၁% သီအိုရီပါ။ လစဉ် ကိုယ့်ဝင်ငွေရဲ့ ၁% ကို စုသွားမယ်ဆိုရင် တစ်နှစ်ကုန်ချိန်မှာ ကိုယ့်ဝင်ငွေရဲ့ ၃၇.၈% စုဆောင်းနိုင်ပြီးတော့ ၁% ကို သုံးဖြုန်းသွားမယ်ဆိုရင်တော့ ၀.၀၃% ကို သုံးဖြုန်းမိနေမှာပါ။

ငွေစုဆောင်းခြင်းရဲ့ အဓိကရည်ရွယ်ချက်ကတော့ ငွေနည်းနည်းစီ စုသွားရာကနေ ဘယ်လောက်တိုးပွားလာတယ်ဆိုတာ သတိထားမိနိုင်စေဖို့၊ ပုံမှန် ငွေစုဆောင်းတဲ့ အကျင့်ကောင်းလေးရှိနေဖို့နဲ့ အရေးပေါ်ကိစ္စရပ်များအတွက် အသုံးပြုနိုင်ဖို့ဘဲ ဖြစ်ပါတယ်။ စုဆောင်းငွေအတန်အသင့်ရလာပြီဆိုရင်လည်း တိုးပွားလာအောင် စိတ်ချရတဲ့ နေရာတစ်ခုခုမှာ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသင့်ပါတယ်။ ဥပမာ - တစ်နိုင်တစ်ပိုင် လုပ်ငန်းလုပ်ပြီး ရင်းနှီးမြှုပ်နှံတာတို့၊ လုပ်ငန်းတိုးချဲ့တာတို့၊ စိတ်ချရတဲ့ လုပ်ငန်းတစ်ခုခုမှာ အရင်းအနှီးထည့်လိုက်တာမျိုးပေါ့။

(၂.၂) အန္တရာယ်ကင်းတဲ့ ချေးငွေ

ချေးငွေဆိုတာ ကိုယ့်မှာငွေအလုံအလောက်မရှိတဲ့အချိန် အရေးပေါ်ကိစ္စတစ်ခုခုကြောင့်ငွေလိုလာလို့ တစ်ယောက်ယောက် ဒါမှမဟုတ် ချေးငွေအဖွဲ့အစည်း တစ်ခုခုဆီက ချေးလိုက်တဲ့ငွေပါ။ ငွေချေးလိုက်တဲ့အခါ ကျသင့်တဲ့ အတိုးလဲပေးရပါတယ်။

လူသိများတဲ့ ချေးငွေအမျိုးအစားတွေကတော့

- တစ်ဦးချင်းချေးငွေ
- အဖွဲ့လိုက်ချေးငွေ
- လယ်သမားချေးငွေ
- စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင်ချေးငွေ
- အသေးစားနှင့်အလတ်စားလုပ်ငန်း (SME) ချေးငွေ
- ပညာရေးချေးငွေ
- ကားချေးငွေ
- အိမ်ရာချေးငွေ ဆိုပြီး အမျိုးအစားတွေ ရှိပါတယ်။

ချေးငွေအမျိုးအစားတွေကတော့ ချေးငွေယူတဲ့ အသေးစားငွေရေးကြေးရေးအဖွဲ့အစည်းတွေ အပေါ် မူတည်ပြီးတော့ ခွဲခြားထားတာတွေ ရှိပါတယ်။ ဒါကြောင့် ကိုယ်ချေးမယ့် ငွေချေးအဖွဲ့အစည်းတွေမှာ ဘယ်လိုချေးငွေအမျိုးအစားတွေ ရှိနေလဲဆိုတာ မေးမြန်းကြည့်ပြီး ကိုယ့်နဲ့ကိုက်ညီမယ့် ချေးငွေအမျိုးအစားကို ရွေးချယ်ရပါမယ်။

ချေးငွေမယူခင် အောက်ပါ အချက်များကို ကြိုတင်စဉ်းစားထားရပါမယ်။

- ငွေချေးရတဲ့ရည်ရွယ်ချက်ကိုသိပါစေ။
- ကိုယ့်ဝင်ငွေ၊ ထွက်ငွေကိုသိပါစေ။
- ပြန်ဆပ်နိုင်တဲ့ပမာဏဖြစ်ပါစေ။
- အတိုးကိုကြိုတွက်ထားပါ။

ချေးငွေယူလိုက်တိုင်း အကြွေးဆိုးချည်းတော့လဲ မဟုတ်ပါဘူး။ အကြွေးမှာလဲ အကြွေးဆိုး၊ အကြွေးကောင်းရှိပါတယ်။ လုပ်ငန်းတိုးချဲ့ဖို့၊ သင်တန်းတစ်ခုခုတက်ဖို့ ဒီလိုအကြောင်းမျိုးအတွက်ဆိုရင်တော့ အကြွေးကောင်းဖြစ်ပြီး နောက်ဆုံးပေါ်ပစ္စည်းတစ်ခုဝယ်ဖို့၊ အတိုးများမှန်းသိပေမယ့် ပထမအကြွေးကိုဆပ်ဖို့ ဒီလိုအကြောင်းတွေအတွက်ဆိုရင်တော့ အကြွေးဆိုးပါ။ ဒါကြောင့် ကိုယ့်ရဲ့ အကြွေးဟာ အကြွေးဆိုးမဖြစ်စေဖို့ သတိထားရှောင်ရှားရပါမယ်။

အကြွေးယူပြီးသွားတဲ့အခါမှာလည်း

- အကြွေးကို ဘတ်ဂျက်ဆွဲပြီး စနစ်တကျပြန်ဆပ်ပါ။
- အကြွေးပေါ် အကြွေးမထပ်ပါစေနဲ့။
- ကိုယ့်မှာ အကြွေးဆိုးတွေများနေလား အမြဲ ဆန်းစစ်ပါ။
- အကြွေးတွေများနေရင် အကြွေးရှင်နဲ့ ပြေလည်အောင် ညှိနှိုင်းကြည့်ပါ။

(၂.၃) အေတီအမ် (ATM) ဆိုတာဘာလဲ

အေတီအမ် (ATM) ဆိုတာကတော့ Automated Teller Machine ရဲ့ အတိုကောက်ပါ။ ဘဏ်သွားစရာမလိုဘဲ ခရက်ဒစ်ကတ်တွေ (Credit Card)၊ ဒက်ဘစ်ကတ်တွေ (Debit Card) နဲ့ ငွေထုတ်လို့ရတဲ့ စက်ပါ။ တနည်းပြောရရင် အီလက်ထရောနစ်ဘဏ်ပေါ့။ မြန်မာနိုင်ငံမှာတော့ ဒက်ဘစ်ကတ် (Debit Card) ကို အေတီအမ် (ATM) ကတ်လို့လဲ ခေါ်ပါတယ်။ အေတီအမ်စက်တွေမှာ ကတ်မလိုဘဲ မိုဘိုင်းလ်ဝေါလက်ထဲက ပိုက်ဆံကိုလဲ ထုတ်ယူနိုင်ပါတယ်။

ATM စက်မှာ ငွေထုတ်တဲ့အခါ အောက်ပါအချက်တွေကို သတိပြုသင့်ပါတယ်။

- ကိုယ့်ရဲ့ PIN နံပါတ်ကို ဘယ်သူ့ကိုမှ မပြောမိပါစေနဲ့။ ကိုယ့် မိသားစုကိုတောင် မပြောပါနဲ့။ တစ်နှစ်တစ်ကြိမ် ကိုယ့်ရဲ့ PIN နံပါတ်ကို အဆင့် မြှင့်တာလုပ်သင့်ပါတယ်။
- ငွေထုတ်တဲ့အခါ ကိုယ့်ရဲ့ ပတ်ဝန်းကျင်ကို သတိထားပါ။ အထူးသဖြင့် ညဘက် ငွေထုတ်တဲ့အခါမျိုးဆို လူပြတ်တဲ့နေရာမျိုးမှာ ငွေထုတ်မယ့်အစား စူပါမားကတ်လိုမျိုး ၊ မီနီမားကတ်လိုမျိုးနဲ့ နီးတဲ့နေရာမှာ ငွေထုတ်တာ ပိုကောင်းပါတယ်။ အကယ်၍ တစ်စုံတစ်ခု ဖြစ်ခဲ့တယ်ဆိုရင် အကူအညီတောင်းစရာ အနီးအနားမှာ ရှိနေနိုင်ပါတယ်။
- ကိုယ့်ရဲ့ PIN နံပါတ် ရိုက်ထည့်နေတဲ့အချိန် ခန္ဓာကိုယ်နဲ့ ကွယ်ထားပါ။ နောက်မှာ တန်းစီစောင့်နေသူတွေ အများကြီးရှိတဲ့အခါ ကိုယ့် PIN နံပါတ် ကို အခြားသူ မမြင်ဖို့လည်း အရေးကြီးပါတယ်။ ဒါကြောင့်မို့ ကိုယ့်ရဲ့ ခန္ဓာကိုယ်နဲ့ အကာအကွယ်ယူပြီး နံပါတ်ကိုရိုက်ထည့်ပါ။
- ငွေထုတ်ပြီးတဲ့အခါ ပြေစာစာရွက်ကို ATM စက်မှာ မထားခဲ့ပါနဲ့။ ကိုယ့်အကောင့်နဲ့ပတ်သက်တဲ့ အချက်အလက်တွေ တစ်ပါးသူလက်ထဲ မရောက်အောင် ပြေစာထုတ်ပြီးတိုင်း ကိုယ်နဲ့အတူ ယူသွားပါ။
- ATM စက်က ငွေ ထုတ်ပြီးတဲ့အခါ စက်ရှေ့မှာ ပိုက်ဆံတွေကို ရေတွက်ခြင်း မလုပ်သင့်ပါ။ လူယက်ဖို့ စောင့်ကြည့်နေတဲ့ မသမာသူတွေရဲ့ အကွက်ထဲ ဝင်သွားပါလိမ့်မယ်။ ကိုယ့်ရဲ့ အိတ်ထဲ တန်းထည့်ပြီး လုံခြုံတဲ့နေရာရောက်မှ ရေတွက်ပါ။

လေ့ကျင့်ခန်း

- ၁။ ဝင်ငွေများမှ ငွေစုသင့်တယ်။ (မှန်/မှား)
- ၂။ အပျော်အပါးအတွက် ချေးငွေမယူသင့်ဘူး။ (မှန်/မှား)
- ၃။ အေတီအမ်ကတ်နဲ့ ငွေထုတ်ဖူးပါသလား။ (ထုတ်ဖူးတယ်/ မထုတ်ဘူးပါ)

လေ့ကျင့်ခန်း အဖြေနှင့် ရှင်းလင်းချက်များ

- ၁။ ဝင်ငွေများမှ ငွေစုသင့်တယ်။
အဖြေ။ ။ မှား
ရှင်းလင်းချက်။ ။ ဝင်ငွေနည်းသည်ဖြစ်စေ၊ များသည်ဖြစ်စေ ကိုယ်တတ်နိုင်တဲ့ ပမာဏကစပြီး ငွေစုသင့်ပါတယ်။

၂။ အပျော်အပါးအတွက် ချေးငွေမယူသင့်ဘူး။

အဖြေ။ ။ မှန်

ရှင်းလင်းချက်။ ။ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံတာလို မှန်ကန်တဲ့ ရည်ရွယ်ချက်အတွက် မဟုတ်ဘဲ အပျော်အပါးအတွက် ချေးငွေယူလိုက်ရင် နောင်တစ်ချိန် ပြန်လည်ပေးဆပ်ဖို့ရာ အခက်အခဲတွေ့နိုင်ပါတယ်။

၃။ အေတီအမ်ကတ်နဲ့ ငွေထုတ်ဖူးပါသလား။ (ထုတ်ဖူးတယ်/ မထုတ်ဘူးပါ)

သင်ခန်းစာ (၃)

ဒစ်ဂျစ်တယ်ငွေကြေး အသိပညာ

သင်ခန်းစာ (၃) ငွေကြေး အသိပညာ

(၃.၁) ဒစ်ဂျစ်တယ်နည်းအရ ငွေလွှဲခြင်း

(၃.၂) တကိုယ်ရေသုံး ငွေကြေးကိစ္စများအတွက် လူအချင်းချင်းကြား ငွေလွှဲခြင်း

(၃.၃) ဒစ်ဂျစ်တယ်နည်းလမ်းဖြင့် ငွေချေးဝန်ဆောင်မှု

(၃.၄) ဒစ်ဂျစ်တယ်နည်းလမ်းဖြင့် ချေးငွေပြန်လည်ပေးဆပ်ခြင်း

(၃.၅) မိုဘိုင်းလ်ဝေါလက်အကောင့်မှတစ်ဆင့် ငွေလွှဲခြင်းနှင့် ကိုယ်စားလှယ်မှတစ်ဆင့် ငွေလွှဲခြင်း

သင်ခန်းစာရည်ရွယ်ချက်

- မိုဘိုင်းလ်ဝေါလက်သုံးပြီး ငွေလွှဲခြင်းနှင့် တစ်ကိုယ်ရေသုံး ငွေကြေးကိစ္စများအတွက် လူအချင်းချင်းကြား ငွေလွှဲခြင်းတို့သည် ဒစ်ဂျစ်တယ်နည်းပညာအသုံးပြုခြင်းဖြစ်ကြောင်း ကိုသိရှိစေရန်။
- ဒစ်ဂျစ်တယ်ငွေချေးဝန်ဆောင်မှု ချေးငွေပေးခြင်း၊ ချေးငွေပြန်လည်ပေးဆပ်ခြင်းတို့ပါဝင်ကြောင်းကို သိရှိစေရန်။
- ငွေလွှဲရာတွင် မိုဘိုင်းလ်ဝေါလက်အကောင့်မှတစ်ဆင့် နှင့် ကိုယ်စားလှယ်မှတစ်ဆင့် ငွေလွှဲခြင်းတို့ရှိကြောင်းကို သိရှိနိုင်စေရန်။

အဓိကပါဝင်ရမည့်အချက်များ

- Peer-to-peer (P2P) ဆိုတာဘာလဲ။
- ဒစ်ဂျစ်တယ်ငွေချေး ဝန်ဆောင်မှု (၂) မျိုးနှင့် ငွေလွှဲနည်း (၂) မျိုး။
- မိုဘိုင်းလ်ဝေါလက်အကောင့်ကတစ်ဆင့် နှင့် ကိုယ်စားလှယ်မှတစ်ဆင့် ငွေလွှဲသည့်အခါတွင် သတိထားရမည့်အချက်များ။

(၃.၁) ဒစ်ဂျစ်တယ်နည်းအရ ငွေလွှဲခြင်း

ကမ္ဘာ့ကပ်ရောဂါ ကိုဗစ် - ၁၉ (COVID-19) ရုတ်တရက် ဝင်ရောက်လာတဲ့အချိန်မှာတော့ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုပုံစံတွေ ပြောင်းလဲသွားခဲ့ရသလို ဒစ်ဂျစ်တယ်ငွေကြေးဝန်ဆောင်မှုစနစ်ဟာ လူတိုင်းနီးပါး ရှောင်လွှဲလို့မရတဲ့ အရေးပါတဲ့ ဝန်ဆောင်မှုဖြစ်လာပါတယ်။ လုပ်ငန်းတွေ ဆက်လက်လည်ပတ် လုပ်ကိုင်နိုင်ဖို့ လူတန်းစားမရွေး၊ အသက်အရွယ်မရွေး ကိုယ်နေထိုင်ရာဒေသ/ကိုယ့်အိမ်ကနေ ပြင်ပကိုဆက်သွယ်နိုင်ဖို့ရာ ဒစ်ဂျစ်တယ်နည်းအရ ငွေလွှဲခြင်းကို အသုံးပြုသူတွေ ပိုမိုများပြားလာပါတယ်။

ဒစ်ဂျစ်တယ်ငွေကြေးဝန်ဆောင်မှုစနစ်ကို အသေးစိတ်ထပ်ပြောပြရရင်တော့ -

- ဒစ်ဂျစ်တယ်ငွေကြေးဆိုတာ ကိုယ့်ရဲ့ မိုဘိုင်းလ်ဘဏ်ကင်း (Mobile Banking)၊ မိုဘိုင်းလ်ဝေါလက်အကောင့် (Mobile Wallet)၊ အေတီအမ်ကတ် (ATM card) စတာတွေထဲမှာ ရှိနေတဲ့ ဒစ်ဂျစ်တယ်ပိုက်ဆံ/ အီလက်ထရောနစ်ပိုက်ဆံ (e-Money) ဖြစ်ပါတယ်။
- ဒစ်ဂျစ်တယ်ငွေကြေးစနစ်ဆိုတာကတော့ ဒစ်ဂျစ်တယ်နည်းပညာသုံးပြီး ငွေကြေးကိစ္စတွေဆောင်ရွက်တာပါ။

- ဒစ်ဂျစ်တယ်ငွေကြေးလွှဲပြောင်းခြင်း (Digital Cash Transfer) ဆိုတာကတော့ ကိုယ့်ရဲ့ အီလက်ထရောနစ်ငွေကြေး (e-money) ကို မိုဘိုင်းလ်ဝေါလက်/ မိုဘိုင်းလ်ဘဏ်အကောင့်အချင်းချင်းဖြစ်ဖြစ်၊ မိုဘိုင်းလ်ဖုန်းနံပါတ်ကိုဖြစ်ဖြစ် အွန်လိုင်းကတစ်ဆင့် ဒစ်ဂျစ်တယ်နည်းပညာသုံးပြီး ငွေလွှဲ/ငွေထုတ်လုပ်တာကို ပြောတာပါ။
- ဒစ်ဂျစ်တယ်နည်းပညာအသုံးပြုရတာဖြစ်တဲ့အတွက် အချက်အလက် လုံခြုံရေးက အရေးကြီးပါတယ်။ ဒစ်ဂျစ်တယ်အချက်အလက်တွေလုံခြုံစေရန် ဆောင်ရွက်/ရှောင်ရွက်အချက်များကို ကိုယ်ကိုယ်တိုင် သိနားလည်နိုင်အောင် ဗဟုသုတများ လေ့လာထားရပါမယ်။

အဓိကအချက်။ ဒစ်ဂျစ်တယ်နည်းပညာအရ ငွေကြေးလွှဲပြောင်းခြင်းအခြေခံကို နားလည်စေရန်။

(၃.၂) တစ်ကိုယ်ရည်သုံး ငွေကြေးကိစ္စများအတွက် လူအချင်းချင်းကြား ငွေလွှဲခြင်း

Peer-to-peer (P2P) payments ဆိုတာ နေ့စဉ်ဆောင်ရွက်နေကြတဲ့ တစ်ကိုယ်ရည်သုံး ငွေရေးကြေးရေးကိစ္စတွေမှာ မိုဘိုင်းလ်ဝေါလက် (ဒါမှမဟုတ်) မိုဘိုင်းလ်ဘဏ်ကင်းကနေ အချင်းချင်းကြား တိုက်ရိုက်ငွေလွှဲတာပါ။

ဥပမာ --

- မိုဘိုင်းလ်ဝေါလက်အကောင့် အချင်းချင်း ငွေလွှဲ/ငွေထုတ်လုပ်တာ၊
- အလှူငွေထည့်တာ၊
- သီတင်းကျွတ်မုန့်ဖိုးပေးတာ
- သူငယ်ချင်းတွေ ညစာအတူစားကြပြီး ကုန်ကျငွေ အချိုးကျ ခွဲရှင်းကြတာတို့လိုမျိုးပေါ့။

အဓိကအချက်။ လူအချင်းချင်းကြား ငွေလွှဲခြင်း (P2P) ကို အခြေခံနားလည်စေရန်။

(၃.၃) ဒစ်ဂျစ်တယ်နည်းလမ်းဖြင့် ငွေချေးဝန်ဆောင်မှု

အခြား ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများမှာလိုပဲ မြန်မာနိုင်ငံမှာလဲ အသေးစားငွေရေးကြေးရေးလုပ်ငန်းများ (MFI) ဟာ အရှိန်အဟုန်နဲ့ တိုးတက်လာပါတယ်။ အသေးစားငွေရေးကြေးရေးလုပ်ငန်းများရဲ့ ရည်မှန်းချက်ထဲမှာ “ထိရောက်ပြီး အကျိုးရှိသော ငွေကြေးဝန်ဆောင်မှုများအား ပံ့ပိုးပေးခြင်းဖြင့် ဝင်ငွေနည်းပါးသော မိသားစုများအတွက် လူနေမှု အဆင့်အတန်းမြှင့်မားစေရန်” ဆိုတဲ့ အချက်တစ်ခုလဲ ပါဝင်ပါတယ်။ အသေးစားငွေရေးကြေးရေးလုပ်ငန်းများဟာလည်း ထိရောက်ပြီး အကျိုးရှိတဲ့ ငွေကြေးဝန်ဆောင်မှုတွေ ပံ့ပိုးပေးနိုင်ဖို့အတွက် ကိုဗစ်-၁၉ ကမ္ဘာ့ကပ်ရောဂါက တွန်းပို့လိုက်တဲ့ ဒစ်ဂျစ်တယ်ငွေကြေးစနစ် လမ်းကြောင်းပေါ်မှာ ပါဝင်လာခဲ့ရပါတယ်။

အရင်ကတည်းက ချေးငွေချပေးခြင်း၊ ချေးငွေပြန်လည်ပေးဆပ်ခြင်းတို့ကို ဒစ်ဂျစ်တယ်ငွေကြေးစနစ် အသုံးပြုနေကြတဲ့ အသေးစားငွေရေးကြေးရေးလုပ်ငန်းအချို့ ရှိနှင့်ပြီးဖြစ်ပါတယ်။ ယခုအချိန်တွင် လျင်မြန်စွာ ပြောင်းလဲလာသည့် အခြေအနေများကြောင့် အသေးစားငွေရေးကြေးရေး လုပ်ငန်းများအနေဖြင့် ချေးငွေဝန်ဆောင်မှုများ ဆောင်ရွက်ရန်နှင့် လုပ်ငန်းများလည်ပတ်ရန် ဒစ်ဂျစ်တယ်ငွေကြေးစနစ်ကို ပိုမိုအသုံးပြုလာကြပါတယ်။ ဒစ်ဂျစ်တယ်ငွေကြေးဝန်ဆောင်မှုများကို

ပိုမိုအသုံးပြုလာသည်နှင့်အမျှ အသေးစားငွေရေးကြေးရေးလုပ်ငန်းများရှိ ဝန်ထမ်းများနဲ့ အသင်းသားများကိုပါ ဒစ်ဂျစ်တယ်ငွေကြေးဝန်ဆောင်မှုတွေနဲ့ ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်စေဖို့ လိုအပ်လာပါတယ်။

ဒစ်ဂျစ်တယ် ငွေကြေးဝန်ဆောင်မှုလမ်းကြောင်းများအဖြစ် မိုဘိုင်းလ်ဘဏ်ကင်း (Mobile banking)

မှတစ်ဆင့်၊ မိုဘိုင်းလ်ဝေါလက်မှတ်ဆင့် (Mobile Wallet) ဒါမှမဟုတ်

မိုဘိုင်းလ်ဝေါလက်ကိုယ်စားလှယ်မှတ်ဆင့် (Mobile Wallet Agent) စသဖြင့် ချေးငွေချပေးခြင်း/

ချေးငွေပြန်လည်ပေးဆပ်ခြင်းတို့ ပြုလုပ်နိုင်ပါတယ်။

ဒစ်ဂျစ်တယ်ငွေချေး ဝန်ဆောင်မှုဆိုရာမှာ

(၁) ဒစ်ဂျစ်တယ်နည်းလမ်းဖြင့် ချေးငွေပေးခြင်း (Digital Loan Disbursement) နှင့်

(၂) ဒစ်ဂျစ်တယ်နည်းလမ်းဖြင့် ချေးငွေပြန်လည်ပေးဆပ်ခြင်း (Digital Repayment) တို့ အခြေခံအားဖြင့်

ပါဝင်ပါမယ်။

အဓိကအချက်။ ဒစ်ဂျစ်တယ်ငွေချေးဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းစဉ်ကို နားလည်စေရန်။

(၃.၄) ဒစ်ဂျစ်တယ်နည်းလမ်းဖြင့် ချေးငွေပြန်လည်ပေးဆပ်ခြင်း

အောက်ပါ ဒစ်ဂျစ်တယ်ငွေကြေးစနစ်များအသုံးပြုပြီး ချေးငွေပြန်လည်ပေးဆပ်နိုင်ပါတယ်။

(၁) မိုဘိုင်းလ်ဘဏ်ကင်း (Mobile Banking) မှတစ်ဆင့်

(၂) မိုဘိုင်းလ်ဝေါလက်အကောင့် (Mobile Wallet Account) မှတစ်ဆင့်

(၃) မိုဘိုင်းလ်ဝေါလက်ကိုယ်စားလှယ် (Mobile Wallet Agent) မှတစ်ဆင့်

ဥပမာအနေနဲ့ မိုဘိုင်းလ်ဝေါလက်အကောင့်ကနေတစ်ဆင့် ချေးငွေဆပ်ရန်ဆိုပါက

- မိုဘိုင်းလ်ဖုန်းကို အင်တာနက်နဲ့ ချိတ်ဆက်ပါ။
- မိုဘိုင်းလ်ဝေါလက်အကောင့်ထဲကိုဝင်ပါ။
- “ချေးငွေဆပ်ရန်” ဒါမှမဟုတ် “Quick Pay” စသဖြင့် သက်ဆိုင်ရာမီနူးကနေတစ်ဆင့် ချေးငွေဆပ်ရမယ့် MFI နာမည်ကိုရှာပြီး နှိပ်လိုက်ပါ။ (ကိုယ်ချေးငွေဆပ်မယ့် MFI က ကိုယ်သုံးမယ့် မိုဘိုင်းလ်ဝေါလက်နဲ့တော့ ချိတ်ဆက်ထားပြီးသားဖြစ်ရပါမယ်။)
- တချို့ ဝေါလက်တွေမှာက “အခြား” ဆိုတဲ့ မီနူးကနေ “ချေးငွေဆပ်ရန်” ကိုသွားရပါမယ်။ တချို့ကတော့ “Quick Pay” ဆိုတဲ့ မီနူးကနေ “ငွေကြေးနှင့်ဆိုင်သောလုပ်ငန်းများ” ကိုသွားရပါမယ်။ (ကိုယ်သုံးတဲ့ မိုဘိုင်းလ်ဝေါလက် အမျိုးအစားပေါ်မူတည်ပြီး သုံးစွဲပုံ အနည်းငယ်ကွာခြားပါမယ်။)
- ပြီးရင်တော့ အမည်၊ ချေးငွေနံပါတ်၊ ဖုန်းနံပါတ် စတဲ့ သက်ဆိုင်ရာအချက်အလက်များနဲ့ ပြန်ဆပ်ငွေပမာဏစသဖြင့် အနီရောင်ကြယ်အမှတ်အသားပြထားတဲ့ အချက်အလက်များကို မကျန်စေရအောင် မှန်ကန်စွာ ဖြည့်စွက်ပါ။
- အချက်အလက်များ မှန်/ မမှန် စစ်ဆေးပြီး “တင်သွင်းမည်” (Submit) ဒါမှမဟုတ် “သေချာပါသည်” (Confirm) ဆိုတဲ့ ခလုတ်လေးကိုနှိပ်လိုက်ရင် PIN နံပါတ်တောင်းပါမယ်။
- PIN နံပါတ်ဖြည့်ပြီး “ဆက်လုပ်မယ်” (Continue) ခလုတ်ကို နှိပ်လိုက်ရင် မိုဘိုင်းလ်ဝေါလက်အကောင့်ကတစ်ဆင့် ချေးငွေပေးသွင်းခြင်း ပြီးပါပြီ။

- ကိုယ့်ရဲ့ အကောင့်ထဲက ပိုက်ဆံနှုတ်သွားပြီး တစ်ဖက် MFI ထံ ချေးငွေပြန်ဆပ်ငွေ ရောက်သွားပါပြီ။
- ဒါဆို ဒစ်ဂျစ်တယ်ချေးငွေဆပ်ခြင်း (Digital Loan Repayment) လုပ်ငန်းစဉ်ပြီးပါပြီ။
- ကိုယ့်ရဲ့ မိုဘိုင်းလ်ဝေါလက်ထဲမှာ ငွေထွက်သွားတာကို ပြန်စစ်ဆေးကြည့်လို့ရပါတယ်။

မှတ်ချက်

- မိုဘိုင်းလ်ဘဏ်ကင်း (Mobile Banking) ကနေတစ်ဆင့် ချေးငွေပြန်လည်ပေးဆပ်မယ်ဆိုပါကလည်း ကိုယ့်ရဲ့ မိုဘိုင်းလ်ဘဏ်ကင်းကို ဝင်ပြီး ယခု လုပ်ငန်းစဉ်လိုပဲ လုပ်ဆောင်ရမှာပါ။
- မိုဘိုင်းလ်ဝေါလက်ကိုယ်စားလှယ်ကနေတစ်ဆင့်ဆိုရင်တော့ ယခုပြောထားတဲ့ လုပ်ငန်းစဉ်ကို ကိုယ်စားလှယ်က ကိုယ့် ကိုယ်စား လုပ်ဆောင်ပေးမှာဖြစ်ပါတယ်။ ကိုယ်ကတော့ ပြန်ဆပ်မယ့်ချေးငွေပမာဏနဲ့အတူ ကိုယ်စားလှယ်ဝန်ဆောင်ခပါ ပေးရမှာဖြစ်ပါတယ်။

အဓိကအချက်။ ဒစ်ဂျစ်တယ်နည်းပညာသုံးပြီး ချေးငွေပြန်ဆပ်ရန် နည်းလမ်းများနှင့် ဆောင်ရွက်ပုံတို့ကို သိရှိနားလည်စေရန်နှင့် လက်တွေ့ဆောင်ရွက်တတ်ရန်။

(၃.၅) မိုဘိုင်းလ်ဝေါလက်အကောင့်မှတစ်ဆင့် ငွေလွှဲခြင်းနှင့် ကိုယ်စားလှယ်မှတစ်ဆင့် ငွေလွှဲခြင်း
မိုဘိုင်းလ်ဝေါလက်သုံးမယ်ဆိုရင် ရွေးချယ်စရာနှစ်မျိုး ရှိပါတယ်။

- ကိုယ်ပိုင်မိုဘိုင်းလ်ဝေါလက်အကောင့်မှတစ်ဆင့် ငွေလွှဲမလား။
- ကိုယ်စားလှယ်မှ တစ်ဆင့် ငွေလွှဲမလား။ (OTC – Over the Counter)

အဓိကအချက်။ မိုဘိုင်းလ်ဝေါလက်အသုံးပြုပြီး ငွေလွှဲနည်း ၂ နည်းအကြောင်း ကွဲကွဲပြားပြားသိစေရန်။

မိုဘိုင်းလ်ဝေါလက်အကောင့်မှတစ်ဆင့် ငွေလွှဲခြင်း

- ကိုယ်တိုင် မိုဘိုင်းလ်ဝေါလက်အကောင့်ဖွင့်ပြီးသုံးမယ်ဆိုရင် ကိုယ့်အကောင့်ကနေ အခြားသူရဲ့ အကောင့်ကို ဖြစ်ဖြစ်၊ ဖုန်းနံပါတ်ကိုဖြစ်ဖြစ် ကိုယ့်ရဲ့ မိုဘိုင်းလ်ဝေါလက် အက်ပလီကေးရှင်းကနေ တစ်ဆင့် တိုက်ရိုက် ငွေလွှဲလို့ရပါတယ်။
- မိုဘိုင်းလ်ဝေါလက်အကောင့်ရှိတဲ့သူအချင်းချင်းဆိုရင်တော့ စကားဝှက် (passcode/ security code) မလိုအပ်ဘဲ အကောင့်အချင်းချင်း တိုက်ရိုက် ငွေလွှဲလို့ရပါတယ်။
- ကိုယ် ငွေလွှဲချင်တဲ့သူမှာ ကိုယ်ပိုင် မိုဘိုင်းလ်ဝေါလက်အကောင့်မရှိဖူးဆိုရင်တော့ သူ့ရဲ့ ဖုန်းနံပါတ်ကို စကားဝှက် (passcode/ security code) ၆ လုံးခံပြီး လွှဲရပါမယ်။
- မိုဘိုင်းလ်ဖုန်းနံပါတ်ကို ငွေလွှဲတဲ့အခါမှာ စကားဝှက် (passcode/ security code) က အဓိက ဖြစ်ပါတယ်။ ငွေထုတ်မယ့်သူက စကားဝှက်မသိရင် ငွေထုတ်လို့မရပါဘူး။
- တစ်ကယ်လို့ ကိုယ်က ဖုန်းနံပါတ်မှားပြီး ငွေလွှဲလိုက်မိတယ်ဆိုရင် ငွေလွှဲလုပ်ငန်းစဉ်ကို ရပ်ထားဖို့ မိုဘိုင်းလ်ဝေါလက်ကုမ္ပဏီကို ဆက်သွယ်အကြောင်းကြားရပါမယ်။

- အဲဒီလို ဆက်သွယ်အကြောင်းကြားတဲ့အခါမှာ အကောင့်ဖွင့်ထားတဲ့ ဖုန်းနံပါတ်နဲ့ပဲ ဆက်သွယ်ရပါမယ်။ မိုဘိုင်းလ်ဝေါလက်အကောင့်ဖွင့်ထားတဲ့ ဖုန်းနံပါတ်မှန်ကန်ကြောင်းသေချာမှသာ မိုဘိုင်းလ်ဝေါလက်ကုမ္ပဏီဖက်က ငွေလွှဲပြောင်းမှုကို ခေတ္တဆိုင်းငံ့ပေးထားတာလိုမျိုး လိုအပ်တဲ့ဝန်ဆောင်မှုတွေကို လုပ်ဆောင်ပေးမှာပါ။
- မိုဘိုင်းလ်ဝေါလက်အကောင့်ရဲ့ OTP နဲ့ PIN တွေရဲ့ လုံခြုံရေးကိုလည်း အထူးသတိထားရပါမယ်။
- ကိုယ့်ဆီရောက်လာတဲ့ OTP တွေကို အခြားသူကို အသိမပေးရပါဘူး။ မိုဘိုင်းလ်ဝေါလက်ကုမ္ပဏီကိုတောင် မပြောရပါဘူး။ ကိုယ်ရေးအချက်အလက်လုံခြုံရေးဖြစ်တာမို့ ဘယ်သူကမှလဲ မေးခွင့်မရှိပါဘူး။
- မိုဘိုင်းလ်ဝေါလက်ကုမ္ပဏီက ဝန်ထမ်းယောင်ဆောင်ပြီး OTP တို့ PIN နံပါတ်တို့ကို လိမ်ညာတောင်းတတ်တာတွေရှိလို့ သတိထားရပါမယ်။
- တစ်ယောက်ယောက်ဆီကို ငွေလွှဲလိုက်တဲ့အခါ ဒါမှမဟုတ် PIN နံပါတ်ပြောင်းချင်တဲ့အခါတွေမှာ ဖုန်းပိုင်ရှင် ဟုတ်/မဟုတ် စစ်ဆေးတဲ့အနေနဲ့ မိုဘိုင်းလ်ဝေါလက်ကုမ္ပဏီက ကိုယ့်ရဲ့ဖုန်းနံပါတ်ထံသို့ OTP ပို့ပါတယ်။
- အဲဒီ OTP ကို တခြားသူသိသွားရင် ကိုယ့်အကောင့်ရဲ့ PIN နံပါတ်ကို ပြောင်းပစ်လိုက်ပြီး အကောင့်ထဲဝင်၊ အကောင့်ထဲမှာရှိတဲ့ ငွေတွေကို ခိုးယူသွားလို့ရပါတယ်။

အဓိကအချက်။ ကိုယ်ပိုင်မိုဘိုင်းလ်ဝေါလက်အသုံးပြုပြီး ငွေလွှဲလုပ်ငန်းစဉ်နှင့် လုံခြုံရေးကို သဘောပေါက်စေရန်နှင့် မိုဘိုင်းလ်ဝေါလက်ကုမ္ပဏီက ဝန်ထမ်းယောင်ဆောင်ပြီး OTP တို့ PIN နံပါတ်တို့ကို လိမ်ညာတောင်းလေ့ရှိတတ်ကြောင်း/ မေးခွင့်မရှိကြောင်း/ ပေးရန်မလိုကြောင်း သိရှိစေရန်။

ကိုယ်စားလှယ်မှ တစ်ဆင့် ငွေလွှဲခြင်း (OTC – Over the Counter)

- ကိုယ်က ငွေလွှဲ ငွေပို့လုပ်ချင်တယ်၊ ဒါပေမယ့် ကိုယ့်မှာ ကိုယ်ပိုင် မိုဘိုင်းလ်ဝေါလက် အကောင့်မရှိဘူးဆိုရင် မိုဘိုင်းလ်ဝေါလက် ကိုယ်စားလှယ်ကနေတစ်ဆင့် ငွေလွှဲရပါမယ်။
- ကိုယ်စားလှယ်က သူ့အကောင့်ထဲကနေ တစ်ဖက်က ငွေလက်ခံမယ့်သူရဲ့ မိုဘိုင်းလ်ဝေါလက် အကောင့် (ဒါမှမဟုတ်) မိုဘိုင်းလ်ဖုန်းနံပါတ်ကို ကိုယ့် ကိုယ်စား ငွေလွှဲပေးမှာပါ။
- တစ်ဖက် ငွေထုတ်တဲ့သူက
  - ကိုယ်ပိုင် မိုဘိုင်းလ်ဝေါလက်အကောင့်ရှိရင် သူ့အကောင့်ထဲ တိုက်ရိုက်ငွေရောက်သွားမယ်။
  - ဖုန်းနံပါတ်ကိုလွှဲတယ်ဆိုရင်တော့ ငွေလွှဲတဲ့သူရဲ့ ဖုန်းထဲကို ငွေပမာဏ၊ ငွေလွှဲခန့် လုပ်ငန်းစဉ်အမှတ်တို့ကို မက်ဆေ့ချ်ရောက်လာမှာဖြစ်ပြီး ငွေလက်ခံမယ့်သူရဲ့ ဖုန်းထဲကိုတော့ ငွေပမာဏ၊ ငွေလွှဲသူရဲ့ဖုန်းနံပါတ်နဲ့ လုပ်ငန်းစဉ်အမှတ်တို့

မက်ဆေ့ချ်ရောက်ရှိလာမှာဖြစ်ပါတယ်။ ဒါဆိုရင် ငွေလွှဲတဲ့ လုပ်ငန်းစဉ် အောင်မြင်ပါတယ်။

- စကားဝှက် (passcode/ security code) ကိုတော့ ငွေလွှဲသူက ငွေလက်ခံသူကို တိုက်ရိုက် ပြောပြဖို့လိုပါတယ်။
- ငွေလက်ခံသူက မိုဘိုင်းလ်ဝေါလက်ကိုယ်စားလှယ်ဆီမှာ စကားဝှက်ခြောက်လုံးပြောပြီး ငွေထုတ်ရပါမယ်။
- အဲ့ဒီ စကားဝှက်ကို အခြားသူက သိသွားရင် ကိုယ်စားလှယ်ဆီမှာ စကားဝှက်ကိုပြောပြီး ငွေတွေ လိမ်ညာ ထုတ်သွားနိုင်ပါတယ်။
- ကိုယ်စားလှယ်ဆီက ငွေထုတ်ရန် အဓိက လိုအပ်ချက်မှာ စကားဝှက် (၆) လုံးဖြစ်တာကြောင့် ဖုန်းနံပါတ်ဖြင့် ငွေလွှဲရာတွင် ထိုစကားဝှက် (၆) လုံး၏ လုံခြုံရေးသည် အရေးအကြီးဆုံးဖြစ်ပါတယ်။
- ငွေထုတ်မပြီးမချင်း စကားဝှက် (passcode/ security code) ကို အခြားသူ မသိစေသင့်ပါဘူး။

အဓိကအချက်။ ဖုန်းနံပါတ်သို့ ငွေလွှဲရာမှာ စကားဝှက် (passcode/ security code) လုံခြုံရေး အရေးကြီးကြောင်း သိစေရန်နှင့် လုံခြုံစွာ သိမ်းထားတတ်စေရန်။

လေ့ကျင့်ခန်း

၁။ မိုဘိုင်းလ်ဝေါလက်ကို ဘေလ်ဆောင်တာ၊ ချေးငွေဆပ်တာမျိုးအပြင် တစ်ကိုယ်ရည် ငွေကြေးကိစ္စရပ်တွေမှာ အသုံးပြုလို့မရဘူး။ (မှန်/မှား)

၂။ မိုဘိုင်းလ်ဝေါလက်အကောင့်မရှိရင် အွန်လိုင်းကနေ ချေးငွေပြန်ဆပ်လို့မရဘူး။ (မှန်/မှား)

၃။ အိုတီပီနံပါတ်ကို တစ်ခြားသူနဲ့ ဝေမျှလို့ရတယ်။ (မှန်/မှား)

လေ့ကျင့်ခန်း အဖြေနှင့် ရှင်းလင်းချက်များ

၁။ မိုဘိုင်းလ်ဝေါလက်ကို ဘေလ်ဆောင်တာ၊ ချေးငွေဆပ်တာမျိုးအပြင် တစ်ကိုယ်ရည် ငွေကြေးကိစ္စရပ်တွေမှာ အသုံးပြုလို့မရဘူး။

အဖြေ။ ။ မှား

ရှင်းလင်းချက်။ ။ မိုဘိုင်းလ်ဝေါလက်ကို မုန့်ဖိုးပေးတာမျိုး၊ မိဘတွေကို ကန်တော့တာလိုမျိုး တစ်ကိုယ်ရည်ငွေကြေးကိစ္စရပ်တွေမှာလည်း အကောင့်အချင်းချင်းဖြစ်ဖြစ်၊ ဖုန်းနံပါတ်ကိုပဲဖြစ်ဖြစ် ငွေလွှဲခြင်းဖြင့် ဆောင်ရွက်လို့ရပါတယ်။ P2P (Peer to Peer) လို့ ခေါ်ဝေါ်ကြပါတယ်။

၂။ မိုဘိုင်းလ်ဝေါလက်အကောင့်မရှိရင် အွန်လိုင်းကနေ ချေးငွေပြန်ဆပ်လို့မရဘူး။

အဖြေ။ ။ မှား

ရှင်းလင်းချက်။ ။ ကိုယ့်မှာ ဝေါလက်အကောင့်မရှိပေမယ့် ကိုယ်စားလှယ်ဆီကတစ်ဆင့် ဖြစ်ဖြစ်၊ ဆွေမျိုး မိတ်ဆွေရဲ့ ဝေါလက်အကောင့်ကတစ်ဆင့် ဖြစ်ဖြစ် ဖြည့်စွက်ရမယ့် အချက်အလက်တွေပေးပြီး ချေးငွေပြန်ဆပ်လို့ရပါတယ်။

၃။ အိုတီပီနံပါတ်ကို တစ်ခြားသူနဲ့ ဝေမျှလို့ရတယ်။

အဖြေ။ ။ မှား

ရှင်းလင်းချက်။ ။ အိုတီပီနံပါတ်ဟာလည်း မိုဘိုင်းလ်ဝေါလက်ရဲ့ လုံခြုံရေးနံပါတ်တစ်ခုဖြစ်တာကြောင့် တစ်ခြားသူနဲ့ မဝေမျှသင့်ပါဘူး။ လုံခြုံအောင် ထိန်းသိမ်းဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။

